

Poslednji dani stare garde u Vojski Jugoslavije?

Author: [IWPR staff](#)

Smenjivanje konzervativnog sefa vojne bezbednosti moglo bi biti znak da su vlasti odlucile da se rese promilosevicevski orijentisanih oficira koji blokiraju saradnju sa Zapadom.

Nova vlada Srbije i Crne Gore penzionisala je generala Acu Tomica, sefa vojne bezbednosti i zastupnika tvrde linije, sto je pozdravljeno kao znacajan korak na putu uklanjanja politicki kompromitovanih zvanicnika i ubrzavanja integracije u NATO program Partnerstvo za mir.

Odluku o smeni Tomica doneo je 21.marta Vrhovni savet odbrane, VSO - koji cine vrsioci duznosti predsednika Srbije i Crne Gore, Natasa Micic i Filip Vujanovic, novi savezni ministar odbrane, Boris Tadic, i predsednik Srbije i Crne Gore, Svetozar Marovic.

Uklanjanje Tomica pokazuje da je novo drzavno rukovodstvo odlucno u nameri da se obracuna sa visokim vojnim oficirima bliskim bivsem predsedniku Jugoslavije, Vojislavu Kostunici, koji se kompromitovao politickim skandalima.

Ovi oficiri se smatraju preprekom na putu saradnje sa Tribunalom za ratne zlocine u Hagu, ICTY, sto je preduslov za integraciju Beograda u NATO program Partnerstvo za mir i druge medjunarodne institucije.

Novo savezno rukovodstvo je vec u prvim saopstjenjima za javnost najavilo kadrovske promene u vojsci. Dana 20.marta, Marovic je u izjavi datoj podgorickom dnevniku "Vijesti" naglasio da vojsku treba da cine ljudi "koji veruju da je njihova perspektiva u buducnosti, a ne u proslosti".

"Ne mozete pomoci narodu tako sto cete govoriti da ne treba saradjivati sa Hagom. Ako naidjemo na takve ljude u vojsci, oni ce biti smenjeni", rekao je Marovic.

Posle pada Milosevica u oktobru 2000. godine kadrovska struktura jugoslovenskih oruzanih snaga (sada je to Vojska Srbije i Crne Gore) ostala je prakticno netaknuta. Umesto raskida sa starom gardom i reformisanja ove institucije, Kostunica je zadrzao status quo.

Bivsi predsednik savezne drzave zadrzao je u sluzbi Milosevicevog bliskog saradnika, generala Nebojsu Pavkovicu, preko dve godine, i uspostavio bliske veze sa antireformski i antizapadno orijentisanom sluzbom bezbednosti. Polovinom 2001.godine, Kostunica je Tomica, jos jednog pripadnika konzervativnih snaga, postavio na mesto sefa vojne bezbednosti.

Kao protivuslugu za podrzavanje starih Milosevicevih saveznika vojno rukovodstvo je Kostunici pruzilo bezrezervnu podrsku u sukobima sa njegovim politickim rivalima.

Reforme u vojsci morale su biti odlozene do povlacenja Kostunice sa polozaja predsednika 2003.godine, kada je savezna Jugoslavija zamenjena novim, labavijim savezom Srbije i Crne Gore.

Nakon sto su njegovi politicki rivali preuzeli vlast - u pitanju su kolege ubijenog srpskog premijera Zorana Djindjica i njegovog saveznika u Crnoj Gori, Mila Djukanovica - Marovic i Tadic su bez odlagaja najavili temeljnu reformu vojske.

Objavili su da su prioriteti novih vlasti ulazak u program Partnerstvo za mir i saradnja sa ICTY.

Mnogi vodeći zapadni zvaničnici veruju da se najtrazeniji osumnjiceni za ratne zlocine, na celu sa bivsim komandantom Srba u Bosni, Ratkom Mladicem, kriju u Srbiji i nalaze pod zastitom jugoslovenske vojske.

Tadic je 21.marta saopstio medijima da veruje da Vojska Srbije i Crne Gore trenutno ne stiti haske begunce, te da ce biti pokrenuta istraga da bi se ustanovilo da li je vojska bila umesana u njihovo skrivanje.

Iste nedelje, odmah posle imenovanja novog saveznog kabineta, Tomic je smenjen sa funkcije. U medijima u Srbiji njegovo ime se redovno spominjalo kao ime vojnog zvanicnika koji je najblizi Kostunici.

Izvori bliski vlastima u Beogradu smatraju da je motiv za njegovu smenu eliminisanje glavnog Kostunicinog uporista u vojsci i ciscenje vojske od najvećih protivnika saradnje sa Hagom.

Dva velika politicka skandala, koji su uzdrmali vladu Srbije i ugrozili odnose sa SAD, navodno ukazuju na to da je Kostunica u sukobima sa svojim politickim rivalima koristio vojsku.

Prošle godine, ne obavestavajući Generalstab, civilnu policiju i vladu, vojna služba bezbednosti uhapsila je potpredsednika vlade Srbije, Momčila Perisica, i americkog diplomatu Dzona Nejboru, pod sumnjom da su razmenjujuci poverljive vojne dokumente pocinili delo spijunaze.

Ne obaziruci se na medjunarodne protokole i vladinu politiku izgradnje blizih veza sa Vasingtonom - postupajuci kao da hladni rat jos besni - vezali su Nejboru oci pri hapsenju i zadržali ga u pritvoru nekoliko sati.

Skandal se završio povlacenjem ovog diplomate i Perisicevom smenom sa položaja, ali pitanja o tome zasto je vojska organizovala operaciju kakva nije vidjena cak ni u vreme Milosevicevog rezima ostaju bez odgovora.

Jedan zapadni diplomata se pozalio da to ukazuje na neobicnan raspored prioriteta. "Umesto da se bave osumnjicenicima za ratne zlocine, kao sto je Ratko Mladic... vojna služba bezbednosti i Kostunica bili su okupirani skupljanjem politickih poena na nacin koji lici na Milosevica", izjavio je on, "da bi sebe predstavili kao patriote, a svoje politicke rivale kao izdajnike i saradnike Zapada."

Drugi incident izbio je kada je Kostunica smenio nacelnika generalstaba, Nebojsu Pavkovicu, posto je posumnjao da je ovaj presao na stranu njegovih rivala. Posle smene Pavkovic je objavio da su Tomic i Kostunicini savetnici planirali da upotrebe specijalne vojne jedinice da bi upali u Biro za komunikacije Vlade Srbije, nakon sto su zakljucili da je to prislusni centar iz kojeg je prisluskivan Kostunicin kabinet.

Pavkovic je izjavio da je plan da se angazuju komandosi obustavljen samo zato sto su se on i drugi oficiri, koji su o tome obavesteni, snazno usprotivili predlogu.

Treci skandal izbio je u vezi sa snabdevanjem Bagdada vojnom opremom i odrzavanjem tehnicke opreme u Iraku. Beogradski mediji izneli su tvrdnje da su i aktivni pripadnici vojske bili umesani u trgovinu koja se, kako tvrde zapadne diplomate, nije mogla obavljati bez Tomicevog znanja.

Nijedan od ovih skandala nije u potpunosti razresen. Ipak, rasirene sumnje na Zapadu da su pripadnici vojske direktno ili indirektno stitili Mladica, doprinele su stavu da Beogradu ne treba omogućiti puni pristup međunarodnim institucijama dok ne dovede u red oruzane snage i stavi ih pod punu civilnu kontrolu.

Location: Serbia

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/poslednji-dani-stare-garde-u-vojsci-jugoslavije>